

enkelt Steder ganske vist gives en Mark eller to i Pengebetaling over Kapitelstarken til dem, der faae en saadan Tiende og afhænde den til Kjøbmandene; thi det er jo vel i Almindelighed paa den Maade, Hølsen sker. Det viser sig altsaa paa mange Steder, at den er een til to Mark mere værd; men det er tillige bekendt, neppe Nogen ubekendt, at der er andre Steder, hvor den er mindre værd, og hvor man ikke ved at afhænde den kan faae Kapitelstarken, og der er mig flere Egne bekendt, hvor Saadant sker. Det ærede Medlem, som ryfter paa Hovedet (Scavinius) vil let kunne erfare det, han behøver ikke at gaa til Læss eller Anholt for at erfare det, men der er adskillige jydste Egne — ikke de bedste Egne i Landet —, hvor Saadant finder Sted. Vi ere gaaede ud fra, at naar man her tog Gjemmesnitforholdet i det Hele, blev der ikke begaaet nogen Uretfærdighed ved den Afsløningsmaade eller Omfætningsmaade, vi have foreslaaet. Jeg slutter mig ganske til det ærede Medlem af Mindretallet (Hofstein-Hofsteinborg), der fremhævede, at han strengt holdt paa Eiendomsbegrebet, det gjør jeg ogsaa. Det ærede Medlem, som nys talte, fremhævede, at det altid havde været Lanken i Tiendelovgivningingen. Den store Tiendelov af 14de April 1852, hvis jeg ikke tager feil af Datoen, ophever imidlertid udtryffeligt den gamle Bestemmelse om Tillæg af en Tiendebel for Stigningen, der stadigt fulgte med Tiendeydelsen i Kjørvnen efterhaanden, som man dyrkede Jorden bedre. Den er derved falden bort, og det var vel at tage noget Mere fra Cieren. Naar jeg nævner dette, er det ikke min Mening at ville understøtte, at man skal tage Noget som helst fra Cieren; jeg er fuldstændig beredt paa den nøieste Udregning af, hvad der tilkommer ham, og hvis Andre her havde foreslaaet en Fremgangsmaade, hvorved dette kunde naaes paa en bedre Maade, end Forslagsstillerne her have foreslaaet, vilde jeg for mit Vedkommende ubetinget være gaaet med. Havde man troet at komme Sagen nærmere ved at tage Kommissioner, der skulde skjønne, om der ikke paa enkelte Steder var Grund til en Afvigelse fra de almindelige Forhold og til at lægge Lidt til eller tage Lidt fra, vilde jeg personlig have givet Forslaget min Stemme, og jeg vilde tro det rigtigt, ikke blot mod Tiendemodtagerne, men ogsaa ligeoverfor Yderne. Men netop da jeg har denne Opfattelse, kan jeg kun beklage den i Rigsdagens Annaler jeg kan gjerne sige usete Fremgangsmaade, som den ærede Indenrigsminister har brugt lige overfor Udvalget og Forslagsstillerne. Tilkommer det Nogen at vise, at der her er Mangler ved Forslaget, som det er indbragt, at de faktiske Forhold ville kræve en anden Ordning, turde det være Regjeringen, som skulde have skaffet Oplysninger fra Landets forskellige Egne. Man skulde have troet, at den ærede Minister med Fornøielse vilde have givet sit Bidrag til

denne Sags Behandling ved at fremkomme med saadanne Oplysninger, vilde have gjort Skridt til at fremme Sagen ved at meddele Udvalget og os Andre, hvad der kunde meddeles, kort sagt, havde foretaget de Skridt, som, saavidt jeg veed, alle Ministre have foretaget lige overfor hvilket som helst Forslag. Jeg tilføjer, at jeg navnlig havde ventet en velvilligere Behandling fra den ærede Ministers Side, naar man tager Hensyn til, til hvilken Side Forslagsstillerne høre; thi naar man stadig understøtter Ministeriet, venter man dog atter en lille Smule Imødekommen og Velvillie fra Ministerens Side.

Indenrigsministeren (Lobiesen): Jeg tror, at man idag kan udtale til det ærede Medlem, der sidst satte sig, at man ofte mindes om den Sætning: Gud fri En for Ens Venner, Ens Venner skal man nok blive færdig med. Denne Sætning har vistnok mødt det ærede Medlem ogsaa fra hans nuværende politiske Fjender ligesom nu fra politiske Venner. Naar altsaa det ærede Medlem taler om, hvad der er uset i Rigsdagens Annaler, skulde han være meget varsom med, hvad han udtaler i den Henseende; thi om man end ønsker herved fra den anden Side at vinde en vis Velvillie, er man dog ikke sikker paa, at man altid vil naae at faae det rette Udbytte af sine Ord. Jeg maa i den Henseende give Oplysninger, som forekomme mig at gjøre min Stilling aldeles klar. Da denne Sag blev indbragt af det ærede Medlem tillige med et Par andre Medlemmer her af Thinget, mødte jeg den Strøg med det Svar, at naar man kunde komme til en retfærdig Ordning af denne Sag, vilde jeg støtte den. Det, jeg maatte indvende imod den, var, at der her forelaa et Forhold, som hidtil ifølge Lov var blevet ordnet saaledes, at Tiendetageren og Tiendeyderen skulde komme overens om, hvorledes de vilde ordne deres Tiendeforhold, saaledes at de enten svarede Tiende efter Kapitelstarken eller svarede den med noget Bestemt om Aaret. Dette Forhold er engang blevet fastslaaet ved Lov, og man har indrettet sig derefter. Naar man altsaa nu vil gjøre Forandring heri, maa man ogsaa gjøre Forandringen saaledes, at man respekterer de Eiendomsforhold, der ad den Vej ere bragte tilveie. Det er nu ikke alene af det ærede Medlem, men fra mange Sider her i Salen blevet oplyst, at i forskellige Egne af Landet modtager Tiendeieeren et større Vederlag for Kornet end det, han skulde have ifølge Kapitelstarken. Han er altsaa i Genhold til Lovgivningingen faktisk i Besiddelse af et større Gode end det, som man vil give ham i Vederlag for at lade Tienden in natura gaa over til en Ydelse efter Kapitelstarken, og dette Gode maa han have fuld Erstatning for; med andre Ord: Naar han har noget Mere nu, end han vilde faae efter Kapitelstarken, saa maa dette